

Ulkoasiainvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle Pariisin pöytäkirjan täydentämisestä Suomen tasavallan hallituksen Naton operaatiojohtoportaan johtoesikunnan ja Naton transformaatiojohtoportaan johtoesikunnan välillä tehdyn sopimuksen hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi ja siihen liittyviksi laeiksi

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle Pariisin pöytäkirjan täydentämisestä Suomen tasavallan hallituksen Naton operaatiojohtoportaan johtoesikunnan ja Naton transformaatiojohtoportaan johtoesikunnan välillä tehdyn sopimuksen hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi ja siihen liittyviksi laeiksi (HE 73/2026 vp): Asia on saapunut ulkoasiainvaliokuntaan mietinnön antamista varten. Asia on lisäksi lähetetty perustuslakivaliokuntaan ja puolustusvaliokuntaan lausunnon antamista varten.

Lausunnot

Asiasta on annettu seuraavat lausunnot:

- puolustusvaliokunta PuVL 9/2026 vp
- perustuslakivaliokunta PeVL 39/2026 vp

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- lainsäädäntöneuvos Annika Naskila, ulkoministeriö
- johtava asiantuntija Leena Ritola, ulkoministeriö
- hallitussihteeri Tuukka Einola, puolustusministeriö
- sotilaslakimies Kaisa Ala-Sankila, Pääesikunta
- komentaja Tuomas Hellsten, Pääesikunta

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- Rahoitusvakausvirasto

Valiokunnan mietintö UaVM 5/2026 vp

HALLITUKSEN ESITYS

Hallituksen esitys

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi Pariisin pöytäkirjan täydentämisestä Suomen tasavallan hallituksen sekä Naton operaatiojohtoportaan johtoesikunnan ja Naton transformaatiojohtoportaan johtoesikunnan välillä tehdyn sopimuksen.

Suomi on osana Natoon liittymisen prosessia liittynyt Pohjois-Atlantin sopimuksen sopimuspuolten välillä niiden joukkojen asemasta tehtyyn sopimukseen (Nato SOFA) ja Pohjois-Atlantin sopimuksen mukaisesti perustettujen kansainvälisten sotilasesikuntien asemasta tehtyyn pöytäkirjaan (Pariisin pöytäkirja). Pariisin pöytäkirjan mukaan pöytäkirjaa voidaan täydentää vastaanottajavaltion ja strategisen johtoesikunnan kahdenvälisellä sopimuksella (täydentävä sopimus). Täydentävällä sopimuksella ei perusteta Naton sotilasesikuntia tai -organisaatioita.

Pariisin pöytäkirjassa määrätään muun muassa Naton strategisten johtoesikuntien oikeushenkilöllisyydestä sekä Naton kansainvälisten sotilasesikuntien ja niiden henkilöstön erioikeuksista ja vapauksista ulottamalla Nato SOFAn määräyksiä sotilasesikuntiin ja niiden henkilöstöön.

Pariisin pöytäkirjan määräyksiä tarkentavien ja laajentavien määräysten lisäksi täydentävään sopimukseen sisältyy kokonaan uusia määräyksiä esimerkiksi tilojen ja kiinteistöjen käytöstä, luvista, sopimustoimittajista, koulutuksesta, ja televiestinnästä sekä korkea-arvoisen henkilöstön vapauksista ja erioikeuksista. Täydentävä sopimus vastaa käytännössä Naton kansainvälisten sotilasesikuntien ja -organisaatioiden isäntämaan kanssa tehtävää toimipaikkasopimusta, jolla mahdollistetaan niiden tehokas toiminta isäntämaassa. Täydentävä sopimus soveltuu yleisesti kaikkiin niihin Suomessa toimiviin Naton sotilasesikuntiin ja muihin sotilasorganisaatioihin, kuten Naton osaamiskeskuksiin, joihin sovelletaan Pariisin pöytäkirjaa.

Täydentävä sopimus tulee voimaan neljäntoista (14) päivän kuluttua päivästä, jona Suomen tasavallan hallitus on ilmoittanut kirjallisesti, että se on saattanut päätökseen voimaantulon edellyttämät valtiosisäiset menettelynsä.

Esitykseen sisältyy lakiehdotus täydentävän sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana samanaikaisesti, kun sopimus tulee Suomen osalta voimaan.

Esityksessä ehdotetaan lisäksi tehtäväksi sopimuksesta johtuvat muutokset ulkomaalaislakiin, valtion liikelaitoksista annettuun lakiin, ajoneuvolakiin, sotilasajoneuvolakiin, henkilötietojen käsittelystä Puolustusvoimissa annettuun lakiin, puolustusvoimista annettuun lakiin, maa-aseamista ja eräistä tutkista annettuun lakiin, sotilaallisesta kriisinhallinnasta annettuun lakiin, arvonlisäverolakiin, valmisteverotuslakiin, autoverolakiin sekä tullilakiin. Kyseiset lait on tarkoitettu tulemaan voimaan viimeistään, kun sopimus tulee Suomen osalta voimaan.

Valiokunnan mietintö UaVM 5/2026 vp

VALIOKUNNAN YLEISPERUSTELUT

(1) Esityksessä on kyse Pohjois-Atlantin sopimuksen mukaisesti perustettujen kansainvälisten sotilasesikuntien asemasta tehdyn pöytäkirja eli Pariisin pöytäkirjan täydentämistä koskevan sopimuksen (Supplementary Agreement) kansallisesta hyväksymisestä ja voimaansaattamisesta. Esitys sisältää sopimuksen voimaansaattamislain lisäksi sopimuksesta johtuvat ehdotukset eräiden lakien muuttamiseksi.

(2) Suomi on osana Natoon liittymisen prosessia liittynyt Pohjois-Atlantin sopimuksen sopimuspuolten välillä niiden joukkojen asemasta tehtyyn sopimukseen (Nato SOFA) ja Pohjois-Atlantin sopimuksen mukaisesti perustettujen kansainvälisten sotilasesikuntien asemasta tehtyyn pöytäkirjaan (Pariisin pöytäkirja). Eduskunta hyväksyi Nato SOFAn ja Pariisin pöytäkirjan 19.3.2024 ulkoasiainvaliokunnan mietinnön pohjalta (UaVM 2/2024 vp).

(3) Pariisin pöytäkirjassa määrätään muun muassa Naton strategisten johtoesikuntien oikeushenkilöllisyydestä sekä Naton kansainvälisten sotilasesikuntien ja niiden henkilöstön erioikeuksista ja vapauksista ulottamalla Nato SOFAn määräyksiä sotilasesikuntiin ja niiden henkilöstöön. Sekä Nato SOFA että Pariisin pöytäkirja ovat kiinteä osa Naton sopimusjärjestelmää, jonka tarkoituksena on luoda tosiasialliset edellytykset Naton piirissä tapahtuvalle sotilaalliselle yhteistyölle. Ulkoasiainvaliokunta on käsitellyt kattavasti Nato SOFAn ja Pariisin pöytäkirjan määräyksiä ratifioidessaan sopimukset (UaVM 2/2024 vp).

(4) Täydentävä sopimus luo oikeudelliset edellytykset Suomen täysimääräiselle osallistumiselle Naton komentorakenteisiin tukemalla Suomen kykyä toimia vastaanottajavaltiona liittokunnan esikunnille. Täydentävä sopimus soveltuu yleisesti kaikkiin niihin Suomessa nyt ja tulevaisuudessa toimiviin Naton sotilasesikuntiin ja muihin sotilasorganisaatioihin, joihin sovelletaan Pariisin pöytäkirjaa. Saadun selvityksen mukaan nykyisellään Suomessa jo olevista tai Suomeen tulevista Naton esikuntien muodoista täydennettyä sopimusta sovellettaisiin tämän hetken tietojen perusteella Mikkelissä sijaitsevaan Naton maavoimien johtoportaaseen (Multi Corps Land Component Command, MCLCC) sekä Riihimäelle perustettavaan johtamisjärjestelmäyksikköön (Nato Deployable CIS module, DCM), jotka ovat osa Naton komentorakennetta.

(5) Täydentävä sopimus tarkentaa ja laajentaa Nato SOFA:aan ja Pariisin pöytäkirjaan sisältyviä määräyksiä. Sopimus tarkentaa liittokunnan esikuntien erioikeuksia ja vapauksia sekä niiden ja Suomen välisiä suhteita. Sopimus sisältää lisäksi määräyksiä, jotka koskevat liittokunnan esikuntien henkilöstön, sopimustoimittajien ja niiden huollettavien asemaa Suomessa. Täydentävä sopimus sisältää myös määräyksiä, joita ei ole Pariisin pöytäkirjassa. Näitä ovat esimerkiksi tilojen ja kiinteistöjen käyttöä, korkea-arvoisen henkilöstön vapauksia ja erioikeuksia, sopimustoimittajia, koulutusta, lupia ja televiestintää koskevat määräykset. Valiokunnalla ei ole huomautettavaa hallituksen esityksen näitä koskeviin kirjauksiin.

(6) Sopimuksella on merkittävä rooli käytännön yhteistoiminnan oikeudellisena edellytyksenä. Sillä ei arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia Suomen ulko-, turvallisuus- ja puolustuspolitiikkaan, vaan kyse on jo Pohjois-Atlantin sopimukseen, Nato SOFAan ja Pariisin pöytäkirjaan liittymisen yhteydessä muodostuneen ulko-, turvallisuus- ja puolustuspoliittisen

Valiokunnan mietintö UaVM 5/2026 vp

linjan noudattamisesta ja toimeenpanosta. Täydentävällä sopimuksella itsessään ei perusteta Naton sotilasesikuntia tai -organisaatioita.

(7) Esityksen hallinnollisten ja taloudellisten vaikutusten osalta valiokunta viittaa puolustusvaliokunnan lausuntoon, jossa todetaan sopimuksen toimeenpanon edellyttävän viranomaisyhteistyötä muun muassa Puolustusvoimien, poliisin, Rajavartiolaitoksen, tulliviranomaisten ja muiden viranomaisten välillä. Tämä tarkoittaa uusia tehtäviä esimerkiksi turvallisuusjärjestelyissä, lupamenettelyissä, tietojärjestelmien ylläpidossa sekä käytännön hallinnollisessa koordinoinnissa (PuVL 9/2026 vp). Hallituksen esityksessä arvioidaan, että tästä aiheutuisi yksittäisiä lisäresurssitarpeita Puolustusvoimille.

(8) Ulkoasiainvaliokunta pitää hallituksen esitystä tarpeellisenä ja kannatettavana alla mainituin huomioin.

Käsittelyjärjestys

(9) Hallituksen esitykseen sisältyy laaja jakso eduskunnan suostumuksen tarpeellisuudesta ja käsittelyjärjestyksestä. Esityksessä todetaan, että koska täydentävällä sopimuksella täydennetään Pariisin pöytäkirjaa, joka puolestaan saa suuren osan sisällöstään Nato SOFAsta, tulee sopimuksen määräyksiä arvioida etenkin suhteessa Nato SOFAn ja Pariisin pöytäkirjan hyväksymistä koskevaan perustuslakivaliokunnan lausuntoon (PeVL 2/2024 vp) ja niiden hyväksymistä koskevan hallituksen esityksen säätämisyjärjestysperusteluihin (HE 90/2023 vp).

(10) Esityksessä ehdotetaan, että täydentävä sopimus tulisi eduskunnassa hyväksyä äänten enemmistöllä ja ehdotus sen voimaansaattamislaki tavallisen lain säätämisyjärjestyksessä.

(11) Perustuslakivaliokunnan lausunnossa on käsitelty perusteellisesti edellä mainittuja kysymyksiä (PeVL 39/2026 vp). Perustuslakivaliokunnan mielestä kokonaisuutena arvioiden sopimuksen 26 artiklan 1 kohta ei merkittävästi poikkea ainakaan laajentavaan suuntaan Nato SOFA:n ja Pariisin pöytäkirjan määräyksistä, jotka koskivat perustuslakia perustuslain 94 §:n 2 momentissa ja 95 §:n 2 momentissa tarkoitetulla tavalla (PeVL 2/2024 vp). Täydentävän sopimuksen 26 artiklan 1 kohta ei perustuslakivaliokunnan käsityksen mukaan tarkoita muuta kuin kokonaisuuden kannalta epäolennaista lisäystä tai muutosta ja korkeintaan tuossa yhteydessä tehdyn perustuslakipoikkeuksen vähäistä laajentamista, jolla poikkeuksena säädetyn kokonaisyjärjestelyn luonnetta ei muuteta toisenlaiseksi. Olennaisilta osin kyse on sääntelyn täsmentämisestä suhteessa Nato SOFA:n ja Pariisin pöytäkirjan osana jo hyväksytyyn.

(12) Perustuslakivaliokunnan mielestä käsiteltävänä olevan sopimuksen 26 artiklan 1 kohta ei laajenna sillä tavoin Nato SOFA:n ja Pariisin pöytäkirjan perustuslain täysivaltaisuussäännöksiin tekemää poikkeusta, että sopimus olisi tästä syystä hyväksyttävä perustuslain 94 §:n 2 momentin mukaisesti 2/3 määräenemmistöllä ja voimaansaattamislaki käsiteltävä perustuslain 95 §:n 2 momentin mukaisessa supistetussa perustuslainsäätämisyjärjestyksessä. Perustuslakivaliokunnan mielestä täydentävä sopimus voidaan hyväksyä äänten enemmistöllä ja ehdotus sen voimaansaattamislaki käsitellä tavallisen lain säätämisyjärjestyksessä.

Valiokunnan mietintö UaVM 5/2026 vp

Toimeenpano ja seuranta

(13) Täydentävässä sopimuksessa määrätään täytäntöönpanojärjestelyiden tekemisestä. Tällaisia on tunnistettu olevan ainakin liittokunnan esikunnan sijaintipaikan isäntämaatukea koskeva Garrison Support Arrangement. Lisäksi sopimuksen tehokas täytäntöönpano voi vaatia eritasoisen ohjeistuksen laatimista sekä esikunnalle että sen henkilöstölle.

(14) Sopimuksen toimeenpanoon ja seurantaan liittyen ulkoasiainvaliokunta pitää perusteltuna, että valtioneuvosto arvioi täydentävään sopimukseen ja ylipäänsä Naton läsnäoloon Suomessa liittyviä seikkoja kokonaisvaltaisesti soveltamiskokemuksen kartuttua ja antaa asiassa eduskunnalle selvityksen soveltuvassa muodossa. Valiokunta hyväksyi samansisältöisen kannanoton myös Naton eteenyönnetyin maavoimajoukon käsittelyn yhteydessä (UTPJ 17/2026 vp - UTP 2 /2026 vp; UaVEK 7/2026 vp)

VALIOKUNNAN YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Laki Pariisin pöytäkirjan täydentämisestä Suomen tasavallan hallituksen sekä Naton operaatiojohtoportaan johtoesikunnan ja Naton transformaatiojohtoportaan johtoesikunnan välillä tehdystä sopimuksesta

15 artikla. Pankkitilit ja valuutta.

(15) Liittokunnan esikunnan pankkitilien talletussuoja Suomen lainsäädännön mukaan: Täydentävän sopimuksen 15 artikla sisältää määräykset liittokunnan esikunnan pankkitileistä ja valuutoista sekä näihin sovellettavista säännöksistä ja menettelyistä. Sopimuksen 15 artiklan 1 kohdan mukaan liittokunnan esikuntien tileillä olevat talletukset, joille myönnetään kansainvälistä rahoitusta päätöksen C-M(69)22 mukaisesti, taataan Suomessa voimassa olevan lainsäädännön mukaisilla edellytyksillä.

(16) Hallituksen esityksen perusteluissa edellä mainitusta sopimusmääräyksestä todetaan seuraavasti: "Suomi takaa Suomessa voimassa olevan lainsäädännön ehtojen mukaisesti talletukset liittokunnan esikuntien pitämällä tileillä, joille myönnetään kansainvälistä rahoitusta päätöksen C-M(69)22 mukaisesti. Esikunnan talletukset voisivat siis kuulua Rahoitusvakausviraston ylläpitämän Suomen talletussuojan piiriin Suomessa voimassa olevan lainsäädännön edellytysten mukaisesti."

(17) Ulkoasiainvaliokunta kiinnittää huomiota siihen, että hallituksen esityksen perusteluista voi syntyä virheellinen käsitys oikeustilasta esikunnan talletusten asemasta Suomen voimassa olevan lainsäädännön näkökulmasta.

(18) Täydentävän sopimuksen mukaan esikunnan talletusten talletussuoja määräytyy kulloinkin voimassa olevan lainsäädännön mukaan. Suomessa talletussuojan piirissä olevat talletukset on määritelty rahoitusvakausviranomaisesta annetun lain 1 luvun 3 §:n 1 mom. 12 kohdassa. Julkisyhteisöjen talletukset eivät tämän säännöksen mukaan ole korvattavia talletuksia. Liittokunnan esikuntia on talletussuojan näkökulmasta pidettävä julkisyhteisinä.

Valiokunnan mietintö UaVM 5/2026 vp

Lainsäädännön soveltamisen kannalta ulkoasiainvaliokunta kiinnittää huomiota siihen, että edellä sanotun mukaisesti Suomen kansallisesta lainsäädännöstä seuraa, että liittokunnan esikunnan tileillä olevat varat eivät ole Suomen talletussuojan piirissä.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Ulkoasiainvaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy hallituksen esityksessä HE 73/2026 vp tarkoitetun sopimuksen.

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 73/2026 vp sisältyvät 1.-13. lakiehdotuksen.

Helsingissä 9.6.2026

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Johannes Koskinen sd
varapuheenjohtaja Sofia Vikman kok
jäsen Eva Biaudet r
jäsen Veronika Honkasalo vas
jäsen Inka Hopsu vihr
jäsen Antti Kaikkonen kesk
jäsen Anne Kalmari kesk
jäsen Pia Kauma kok
jäsen Jarmo Lindberg kok
jäsen Antti Lindtman sd
jäsen Veijo Niemi ps
jäsen Tytti Tuppurainen sd
varajäsen Sanna Antikainen ps

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Tiina Larvala